

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
 לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניעוצות • זמנים

תשכד

ערב שבת-קודש
 פרשת נשא
 ג' בסיוון ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי
 מכון ליובאוויטש שעל-יד
 צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

המשפחה, כשרות האכילה ושתייה ונרות שבת-קודש ויום-טוב. כן עורר אודות הדפסת קבצי חידושי-תורה שנאמרו בהזדמנויות אלו, ובכלל.

ימי התשלומין:

עניינם - אצירת גילויי החג, שלא יאבדו בטירדת הזמן¹²⁷.

ההוספה בתורה ובצדקה בימי התשלומין שייכת גם אם בחגי-השבועות נעשו כל העניינים בשלימות, ונעשית באופן ד'מעלין בקודש' באופן מיוחד בימים אלו¹²⁸.

כינוסי ילדים:

בהמשך למדובר¹²⁹ אודות כינוסי ילדים בימים שלפני חגי-השבועות, והבאתם בחגי-השבועות עצמו לקריאת עשרת הדיברות, הציע הרבי נשיא דורנו הוראה, ועל-מנת לפרסמה:

לאסוף ולכנס ילדי-ישראל הן בנים והן בנות, גם בימי התשלומין לחגי-השבועות, ומה טוב - עד י"ב בסיוון ועד בכלל, לכנסם פעם אחת, ומה טוב - פעמיים: פעם אחת לכנסם בבתי-הספר שם לומדים הם תורה, בהוספה על סדר לימודם הרגיל, ועוד פעם לכנסם בבית-הכנסת, "מקום שמגדלין בו תפילה".

על-דרך זה יש לנהוג בבתי-הספר ובבתי-הכנסת שבארץ-הקודש. ובארץ-הקודש בנוסף לזה יכנסו אותם גם במקומות הקדושים, ובמיוחד בכותל המערבי שאין השכינה זזה ממנו, ובמערת-המכפלה (ובוודאי יקבלו רשיון לכך), וגם בקבר רחל אימנו¹³⁰.

אסרו חגי-השבועות הוא "יום טוב"¹²³ - יום חגיגי, שהעולים לרגל הקריבו בו במקדש את 'עולות-הראיה' שלהם. עולות אלה הקריבו מממונם (ממון חולין דווקא), ובזמן הזה שאין אנו יכולים להקריב קרבנות בפועל, צריך להוסיף ביום זה בנתינת צדקה מממונו¹²⁴.

כינוס תורה: כנהוג בכל שלושת הרגלים (וקל-והומר בזמן מתן-תורה), עורכים בכל אסרו-הג (או בימים הסמוכים לו) 'כינוס תורה' בכל מקום שאפשר. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה משתתף בזה בשיחה מיוחדת שאמר בהתוועדות דחגי-השבועות לכבוד הכינוס¹²⁵.

בשנת תשל"ט¹²⁶, הציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לערוך - ביום נפרד - 'כינוס תורה' גם לנשים, בקשר לעניינים הנוגעים לנשי ובנות ישראל, ובפרט שהרת-

לבני חו"ל: יום-טוב שני. ערבית, קידוש וברהמ"ז של יו"ט. בשחרית מוציאים ב' ס"ת, י"ג מידות וכו', בספר הראשון קוראים ה' קרואים בפ' ראה כל הבכור, ח"ק. בספר השני קוראים למפטר כדאמול. הפטרה בחבקוק (ספ"ב). ז'ה' בהיכל קדשו...! הזכרת נשמות (ולא ביום א' דהגה"ש), אב הרחמים, מוסף כדאמול, ונושאים כפיים גם היום. קידוש וברהמ"ז של יו"ט (ביום ב' אין מנהג לאכול מאכלי חלב - ע"פ לוח כולל חב"ד, וראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' רפז). הנוהל ביום הראשון מותר ביו"ט שני. הרבי התוועד בסוף יום ב'.

למחרת, יום ח' סיוון - אסרו-הג.

(123) שו"ע אדמוה"ז סי' תצד סי"ט. ביאור ענינו בשערי המועדים עמ' תכג ואילך, ובשיחות נוספות שנשמנו ב'אוצר' ס"ע שו.

(124) 'התוועדות' תשמ"ט ח"ג עמ' 286.

(125) שיחת יום ב' דחה"ש תשל"ח סי"ט. וראה 'התוועדות'

תשמ"ב ח"ג עמ' 1581. 'התוועדות' תשמ"ט ח"ג עמ' 294.

(126) שיחת יום ב' דחגי-השבועות, הנחת הת' ס"ו.

(127) מדברי אדמוה"ז - ספר-השיחות תרח"ץ עמ' 285.

(128) שיחת מוצש"ק במדבר תשל"ט, הנחת הת' סי"ט.

(129) בער"ח סיון תש"מ, ליקוטי-שיחות כרך כ"ג עמ' 249.

(130) משיחת ש"פ נשא תש"מ, ליקוטי-שיחות שם עמ' 259.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ג' בסיון ה'תשס"ח – " בסיון ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' בסיון	הלי ממרים פרק ד-ו.	הלי שאר אבות הטומאות פרק ב.	מל"ת שיח. שיט. מ"ע רי. ריא.
ש"ק	ד' בסיון	פרק ז. הלי אבל. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי טומאת אוכלין. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קצה. מ"ע לו.
א'	ה' בסיון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מל"ת קסח.
ב'	ו' בסיון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת קסז.
ג'	ז' בסיון	פרק ט-יא.	פרק ד.	מל"ת קסו.
ד'	ח' בסיון	פרק יב-יד.	פרק ה.	מל"ת קסו.
ה'	ט' בסיון	הלי מלכים ומלחמותיהם. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מ"ע קעג. מל"ת שסב. שסד. שסג. שסה.
ו'	י' בסיון	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע קפז. מל"ת מט. מ"ע קפח. קפט. מל"ת נט.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחרות**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ג' בסיון	2:59	4:08	4:35	5:38	9:05	12:39	1:15	7:44.0	8.12
ש"ק, ד' בסיון	2:59	4:08	4:35	5:38	9:05	12:39	1:15	7:44.5	8.12
א', ה' בסיון	2:58	4:07	4:35	5:38	9:05	12:40	1:15	7:45.0	8.13
ב', ו' בסיון	2:58	4:07	4:34	5:38	9:05	12:40	1:15	7:45.5	8.13
ג', ז' בסיון	2:57	4:07	4:34	5:38	9:05	12:40	1:16	7:45.9	8.14
ד', ח' בסיון	2:57	4:07	4:34	5:38	9:05	12:40	1:16	7:46.3	8.14
ה', ט' בסיון	2:57	4:07	4:34	5:38	9:05	12:40	1:16	7:46.8	8.14
ו', י' בסיון	2:56	4:07	4:34	5:38	9:05	12:41	1:16	7:47.1	8.15

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור החרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסיודרו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
נשא	7:07	8:25	7:22	8:28	7:15	8:29	7:23	8:26
חגי-השבועות	7:08	8:26	7:23	8:29	7:16	8:30	7:24	8:27
בהעלותך	7:10	8:28	7:25	8:31	7:18	8:33	7:26	8:29

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

* מנהג פשוט בקהילות ישראל להרבות באמירת התהילים בחגי-השבועות¹⁰⁷.

מאכלי חלב¹⁰⁸: נוהגים לאוכלם בשחרית אחר קידוש¹⁰⁹. אחר-כך מברכים ברכה אחרונה וממתינים שעה אחת¹¹⁰, ואוכלים סעודת יום-טוב, הכוללת בשר¹¹¹. כמובן שותים היום רביעית יין לשמחת יום-טוב¹¹².

סעודת יום-טוב: חובתה המיוחדת בחגי-השבועות - כדי להראות שנוח ומקובל לישראל יום שניתנה בו התורה¹¹³. אך ודאי אין "לבטומי..."¹¹⁴.

השיחות תרצ"ט עמ' 333, ושי"ג, וב'אוצר מנהגי חב"ד עמ' שי. אודות ההסתלקות, ראה בספר התולדות 'רבי ישראל בעש"ט' הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשמ"ו, ח"ב פרק כד. צילום המצבה, בימי חב"ד' ביום זה.

(107) 'מורה באצבע' אות רכו (ושם "גומרים ס' תהלים"), כף החיים ס' תצד ס"ק לו, 'אוצר' עמ' רצ.

(108) שו"ע אדמוה"י סי' תצד ס"ז. בטעמי המנהג (שלא יכלו לטחוט ולהכשיר הכלים בשבת, לפי שדוד המלך נסתלק בעצרת והיו כל ישראל אוננין בו ביום ואסורים באכילת בשר; מפני שהתורה נמשלה לדבש וחלב) - ראה בארוכה בקובץ 'אהלי שם' כרך ו' עמ' רא ואילך, ושי"ג.

(109) מנהג אדמו"ר מהור"י צ"צ - 'רשימות' ח, עמ' 14. מנהג הרבי - 'אוצר' עמ' שז. לוח כולל-חב"ד.

(110) ש"ה מסכת שבועות ד"ה הפטרה, ומציינים לש"ך יו"ד סי' פט ס"ק טו. 'שערי הלכה ומנהג' חו"ד סי' יא, וראה 'אוצר' עמ' רפד. זאת, גם בחלב וחמאה, אך כמובן, מלבד גבינה קשה שממתינים אחריה ששעות (רובן ככולן של הגבינות הכשרות למהדרין בארה"ק כיום, אינן "קשות").

'וראה פמ"ג לשו"ע יו"ד סי' פט, שפתי-דעת ס"ק ז, דהפסק שעה - מחליף קינוח' (אג"ק כרך ב עמ' רפט-שערי הל' ומנהג יו"ד סי' יא).

ההמתנה היא תמיד מגמר האכילה של סוג אחד עד תחילת האכילה של הסוג השני, ולא מגמר הסעודה או ברכה אחרונה עד תחילת הסעודה (וגול-מרבבה ר"ס פט, מדויק לשון הר"ן שבש"ך ס"ק ג "מסוף אכילה", ודלא כערוה"ש שם סוס"ד שדייק מלשון הגמרא "מסעודה לסעודה". וכן הוכיחו מדברי הפמ"ג הל"ב).

(111) מצווה - שו"ע אדמוה"י סי' תקכ"ט ס"ז. וראה 'חווה"מ כהלכתו פ"א ס"ז.

(112) חובה - שו"ע אדמוה"י שם. וצ"ל רביעיית, כנ"ל הערה 35.

ניתן לצאת ידי חובת שמחה גם בכוס הקידוש עצמה (שיחות קודש תשל"א ח"ב עמ' 87. ולכאורה מפורש כן בפסחים קח,ב עיי"ש בתרו"ח ידי יין יצא. וראה לעיל הערה 36).

(113) שו"ע אדמוה"י סי' תצד סעיף חי. וראה רשימות-דברים (חיסריק) ח"א עמ' שלב.

(114) רשימת כ"ק אדמו"ר, ספר-המנהגים עמ' 38 ושי"ג.

* "מנהג הוא אצל רבותינו נשיאנו לומר 'תורה' בחגי-השבועות בעת סעודת יום-טוב וגם לספר סיפור ממורנו הבעש"ט¹¹⁵. וכנוח לנהוג כן¹¹⁶.

* כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה נוהג להזכיר בהתוועדות גם את משה רבינו ודוד המלך¹¹⁷.

* בהתוועדויות הגי-השבועות (שהתקיימו ביום-טוב שני לפני השקיעה) נהג הרבי נשיא דורנו לעורר על-דבר חינוך, ועל-דבר שיעורי חת"ת¹¹⁸.

* יש מנגנים בסעודה זו ניגוני רבותינו נשיאנו, ועל-פי הסדר שהורה הרבי בהתוועדויות דראש-השנה, ועוד. לפני כל ניגון מכריזים את שם בעל הניגון. ניגון ג' תנועות (להבעש"ט, ה"ה ואדמוה"י),

אי-לי אתה (אדמוה"י), ניגון מקהלת אדמו"ר האמצעי, ימין ה' (הצ"צ), לכתחילה אריבער (מהר"ש), ניגון הכנה (רש"ב), הבינוני (הרי"צ), אתה בחרתנו (הרבי),

ניגון הקפות (הרלו"צ - אביו של הרבי). לאחר זה מנגנים כפי שהיה הסדר בסוף ההתוועדויות הגדולות (למעט השנים תשמ"ח ואילך): ניגון הכנה, ד' בבות, ניע זשוריצי¹¹⁹.

* ה'תלכוה' לבתי-הכנסת לשמח יהודים בשמחת יום טוב וכו', שייכת במיוחד לחגי-השבועות¹²⁰.

מוצאי יום-טוב - תחילת זמן קידוש לבנה למנהגנו¹²¹.

יום שלישי

ז' בסיון - אסרו-חג¹²²

115 ספר-השיחות תש"ד עמ' 140.

116 שיחות קודש תשכ"ד עמ' 389.

117 'אוצר' עמ' רצא.

118 בקשר להפצת שיעור התהילים היומי, כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"צ נ"ע ביקש "להשתדל בכל מיני השתדלות אשר יקבע בכל בית-הכנסת, מאיזה נוסח שיהיה" (קובץ מכתבים שבסוף התהילים - אג"ק כרך ב עמ' תקכ"ד. היום-יום, ר"ח שט.

ספר-המנהגים עמ' 19 בהערה). וכן הורו מהמזכירות לצא"ח בארה"ק (ספר 'צא"ח, תשס"ה, עמ' 193).

119 ראה ספר-הניגונים ח"א עמ' מג. 'אוצר' שם. וראה התוועדויות אחש"פ ה'תשמ"ט וה'תש"נ.

120 לקוטי-שיחות כרך ח עמ' 252. וראה 'אוצר' עמ' רצ

121 ווא"צ ז' ימים שלמים - ראה 'התקשרות' גיליון תנד עמ' 15 ושי"ג.

122 על השמחה המיוחדת ביום זה, ראה שו"ע אדמוה"י סי' תצד ס"ט. נתבאר בלקוטי-שיחות כרך כח עמ' 24, ובלה"ק בס' 'שולחן המלך' ח"ב עמ' קמא.

התמסרות ללימוד התורה ללא דאגות

שהתורה תהיה לא רק במקיף ו'מלמעלה', אלא תחדור בפנימיות, מצד האדם • זאת, כאשר היא מתקיימת מתוך שמחה 'הפורצת גדר' ופועלת ממילא גם על הפנימיות • יש להתמסר ללימוד התורה ללא דאגות, כב'מדבר' - שכל צרכיהם הגשמיים והרוחניים ניתנו בנס • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ולהעיר גם מהמבואר במדרש⁴ ש"לימות המשיח יהיו נישואין", אבל מתן תורה הוא עניין של אירוסין בלבד ("של העולם הזה אירוסין היר"):

החילוק שבין אירוסין לנישואין הוא - שבאירוסין רק "אסר לה אכולא עלמא"⁵, והוא רק באופן מקיף⁶, ואילו הייחוד בפנימיות נעשה על-ידי הנישואין דווקא, כמו שכתוב⁷ "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לברך אחד" - על-ידי עניין לידת הולד⁸.

ואף שעניין הנישואין (יחוד בפנימיות) יהיה רק לעתיד לבוא - הרי ההכנה וההקדמה וההכשרה לזה צריכה להיות גם בזמן הזה. ועל דרך הידוע בנוגע לקיום המצוות, שעניינם הוא להוסיף אורות באצילות, אלא שעכשיו הרי זה בהעלם⁹, וההתגלות תהיה לעתיד לבוא.

4 שמו"ר ספט"ו.
5 קידושין ב, רע"ב.
6 ראה איה"ת לך לך עג, א. תבוא ע' תתשא. ועוד.
7 בראשית ב, כד.
8 ראה פרש"י עה"פ.
9 ראה תו"מ ח"ב ס"ע 197 ואילך. וש"נ.

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר היה נוהג לאחל בכרכתו לקראת חג השבועות: קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ויש לומר הביאור בנוסח זה:

מתן תורה - להיותו באופן ש"כפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו כו"¹ ("קבלוה באונס"²), אין זה באופן של שמחה.

[וכמודגש גם בנוסח התפלה והקידוש, שרק ביום-טוב שחל בשבת אומרים "באהבה מקרא קודש", מה שאין כן ביום-טוב בחול אין אומרים "באהבה" - כי, "מקרא קודש דשבת קבלו עליהם ישראל באהבה במרה קודם שבאו לסיני ולא כפה עליהם הר כגיגית, אבל שאר המצוות קבלו עליהם כסיני וכפה עליהם הקב"ה הר כגיגית"³, וכמילא אין זה באהבה].

וגם: כיוון שמתן תורה הוא מלמעלה למטה, אין זה באופן של פנימיות.

1 שבת פח, א.
2 פרש"י שם.
3 לבוש איה"ת ר"ס תפז.

לטובה". וכשהנהיג אומרים תיבת "שלום", מסיימים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיר במרום' אומרים אחר עניית אמן, כשעדיין הטלית על פניו⁹⁶.

* אין הש"ץ רשאי להתחיל 'שים שלום' עד שתכלה עניית 'אמן' מפי רוב הציבור⁹⁷.

* מייד כשמתחיל הש"ץ 'שים שלום'¹⁰⁰, מחזירים הכהנים את פניהם להיכל¹⁰¹, ומתחילים לומר את הבקשה "ריבוננו של עולם...", ומאריכים בה כדי לסיימה יחד עם סיום ברכת 'שים שלום' על-ידי הש"ץ, כדי שיענו הציבור 'אמן' גם עליה¹⁰², ואף הכהנים יענו על הברכה 'אמן' עם הציבור¹⁰¹.

* הכהנים נשארים על הדוכן עד אחר סיום 'קדיש תתקבל'. כך נהגו אצל הרבי. במקום שיורדים הכהנים לפני-כן, יש להימנע מלומר להם אז "ישר-כוח"¹⁰³.

* כל מנהגים אלו¹⁰⁴ נחוץ מאשר 'רבש"ע' הנאמר - מלבד ביום-טוב - רק על-ידי מי שחלם תקפים ויש לדייק בהם בכל פעם שנושאים כפיים בפועל (כנהוג בארה"ק, אם בכל יום או בשבת, במוספין, במנחת תענית-ציבור)¹⁰⁵.

* היום יום השנה להסתלקות מורנו רבי ישראל בעש"ט נבג"מ זיע"א (תק"כ), ומנוחתו כבוד במזיבור¹⁰⁶.

99 נטעי-גבריאל שם ס"כ, לכר"ע.
100 שם סו"ס כט.
101 ראה אג"ק ח"ט עמ' צו.
102 שו"ע אדמוה"ז שם סעיף כד.
103 ראה משנת-ברורה סי' קכח ס"ק ס. ואפשר לברכס אז רק בהושתיד ותירלא.

הרבי היה מברך כל כוהן: "ישר-כוח, כוהן!". הכהנים נוהגים להשיב: "ברוכים תהיו".

104 וכפי הנפוץ בארה"ק, גם בין אנ"ש - גם אמירת 'אדיר במרום' (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 936 עמ' 98 וגיליון 943 עמ' 94).

105 דעת הרבי בזה ראה במכתב שבלקוטי-שיחות כרך יח עמ' 448 ('שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א ר"ס עה), ובבירור יותר בס' 'המלך במסביב' ח"א עמ' סביסג [וב'תשורה' ה"ל עמ' 124 ואילך, וש"נ]. והכוונה כנראה שאי"ז מחלוקת בין א"י וח"ל אלא בין ספרדים ואשכנזים (ע"ד דעתו בעניין ברכת שהחינו בברית-מילה, שערי הל' ומנהג חי"ד עמ' רעז), ובכלל הוא כדעת שו"ת מנחת-יצחק ח"ח סי' א"ב, אלא שבמקום שכבר נהגו לשאת כפיהם בשבת או אף בחול, אין לבטל זאת. וראה סיכום ב'התקשרות' גיליון תרכ"ה עמ' 19.

106 על הדיון והמסקנה בקשר ליום ההסתלקות, ראה בספר-

* הכהנים מפנים את פניהם לשמאלם, לימינם ולאמצע, ככל אחת מהתיבות: "יברכך", "וישמרך", "אליך", "ויחונך", "אליך", "לך", "שלום"⁹⁸.

* הש"ץ והכהנים מנגנים בניגון המיוחד של ברכת כוהנים⁹⁹. אין מנגנים בשם ה'.

* כשאומרים תיבת "יברכך" - המתברך⁹⁵ ראשו באמצע. ה' - מיסב ראשו לימינו. וישמרך - באמצע. יאר - לשמאלו. ה' - באמצע. פניו - לימינו. אליך - באמצע. ויחונך - לשמאלו. ישא - באמצע. ה' - לימינו. פניו - באמצע. אליך - לשמאלו. וישם - באמצע. לך - לימינו. שלום - באמצע⁹⁶.

* כשהכהנים נושאים כפיהם במוסף של יום-טוב אומר הקהל "ריבוננו של עולם"⁹⁷... - בשעה שהכהנים מנגנים דווקא⁹⁸, אבל כשהכהנים אומרים את התיבות, צריך לשמוע. כשמנגנים הכהנים לפני התיבה "וישם", אומר הקהל "ריבוננו של עולם... הצדיק". כשמנגנים לפני תיבת "לך" - ואם... אליש"ע". כשמנגנים לפני תיבת "שלום" - "וכשם...

החיים שם ובקצת-השולחן סי' כג). ובשו"ע-הזוהר שם ס"ק ג העיר, שההוראה שבו"ח היא רק כשיש כוהנים המברכים. וצ"ע, שהרי המג"א הביא זאת באמירת הש"ץ 'או"א ברבנו כשאין כוהנים. בספר-המנהגים עמ' 12 נעתק סדר שונה, המתיר גם הוא לש"ץ ללא כוהנים, והרבי ציין ע"ז למ"א ה"ל ולאחרונים שם, ואכן להלן שם בעמ' 42 במנהגי נישאת כפיים לא נזכר מזה מאומה. וכ"ז צריך ביאור.

93 ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי' קכח ס"ח.
94 שנסדר ע"י המ'קהלה' של חסידי אדמו"ר האמצעי, ספר-הניגונים ניגון כז. ראה באוצר' עמ' רעז את שיחות כ"ק אדמו"ר מהור"צ בקשר אליו.
95 לכאורה, בלשון זו נכלל גם הש"ץ, שגם הוא מתברך מהכהנים.

96 ספר-המנהגים עמ' 42. אודות הנהגת הרבי בזה, ראה 'התקשרות' גיליון קמו עמ' 11.
המתפלל במקום שאין מנגנים בנשיאת-כפיים, אע"כ יאמר ה'רבש"ע' לפני סיום ברכת הכהנים (וע"ד מה שאנו אומרים 'ותשמרני...') באומרים תיבת 'שלום', ראה שו"ע אדמוה"ז קכח, חח).

בנטעי-גבריאל שם פרק פ ס"א כ' שגם הציבור יסיים 'אדיר במרום' עם סיום ברכת 'שים שלום' של הש"ץ, וצ"ע מקורו, ובפרט לדין - שאם היו מקפידים על כך, היו הרבי ושאר הציבור נשארים מנוסים בטלית עד אז, כפי ההוראה בנדון.

97 מקור הנוסח הוא בגמ' ברכות (נהב).
98 ולכן צריכים הכהנים להאריך יותר בניגונים כשקטע האמירה הוא ארוך, כמו בקטע הראשון ('רבש"ע... הצדיק'), כדי שהציבור יספיק לאומרו תוך-כדי ניגונם.

וזהו תוכן ברכתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - ברכה של צדיק, שאינה ברכה בעלמא, אלא גם נתינת כוח - שקבלת התורה תהיה (לא מתוך כפייה, אלא) בשמחה, וכאשר קבלת התורה תהיה בשמחה, שפורצת גדר¹⁰, אזי תוכל להיות (לא רק מלמעלה למטה, אלא גם) קבלה בפנימיות. ועל-ידי זה זוכים לשלימות עניין קבלת התורה בפנימיות - עניין הנישואין לעתיד לבוא, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

* * *

ב. לקראת חג השבועות יצאו לאור שני מאמרים של כ"ק מו"ח אדמו"ר¹¹, - המאמרים יצאו לאור בעוד מועד¹², כך, שבדאי למדו אותם בכל מקום, הן על אתר, הן מחוץ לעיר, בכל המדינות, מעבר לים, וגם בארץ הקודש תבנה ותכונן - והמאמר השני מיוסד על מאור¹³ אלפיים שנה קדמה תורה לעולם. כ"ק אדמו"ר אמר מאמר ד"ה אלפיים שנה קדמה תורה לעולם.

* * *

ג. שאלו אצלי מהו החידוש של מתן תורה. - כיוון שהשואלים היו כאלה שלא היו שייכים להבין תוכן עניין "ואהיה אצלו אמון", "ואהיה שעשועים יום יום"¹⁴, ככל פרטי העניינים האמורים לעיל (בהמאמר¹⁵) - הסברתי להם, שמתן תורה פעל החיבור של הנבראים עם הבורא. והעניין בזה:

נברא ובורא - רחוקים זה מזה בתכלית הריחוק, ובמילא, לא יתכן בשום אופן שהנברא יתעלה אל הבורא. משל למה הדבר דומה - לשני דברים שביניהם פעורה תהום, שאין אפשרות בשום אופן לעבור אותה.

בנבראים גופא - יש גם סוגים שונים שרחוקים זה מזה, אבל אף-על-פי-כן, יש איזה קשר ושייכות ביניהם. ולדוגמא: ד' הסוגים דומים צומח חי ומדבר - עם היות שיש ריחוק הערך ביניהם, יש גם שייכות ביניהם, שהרי, הדומם מביא תועלת אל הצומח, הצומח מביא תועלת אל החי, והחי אל המדבר, שמזה גופא מוכח שיש איזו שייכות ביניהם, ולא עוד אלא שעל-ידי זה שהדומם משמש את המדבר, מתעלה הדומם - במדה מסוימת - לדוגת המדבר¹⁶.

מה שאין כן **נברא ובורא** - אין ביניהם ערך ושייכות כלל, ואין שום אפשרות שנברא יתעלה אל הבורא.

אמנם, במתן תורה נעשה חידוש הכי גדול - חיבור הנברא עם הבורא, שעל-ידי התורה יכולים הנבראים להתעלות אל הבורא.

ואף שגם לפני מתן תורה היו בעולם נשמות, שהם אלקות, הרי, הנשמות הם כפי שאלקות נעשה בבחינת נברא או כפי שאלקות נעשה בבחינת יש (כב' הלשונות בדרושי חסידות¹⁷), מה שאין כן התורה, גם בהיותה למטה הרי היא אלקות ממש, ולכן, על-ידי דווקא נעשה החיבור של הנבראים עם הבורא.

ד. מהטעמים¹⁸ שהתורה ניתנה במדבר דווקא, להורות וללמד¹⁹, שכשם שהמדבר הוא "מקום הפקר"²⁰, ללא בעל-הבית, כך גם בנוגע לתורה

16) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 206 ובהנסמן שם בהערה 72.
17) ראה המשך תרס"ו ע' תנט. תפט. סה"מ תרס"ב ס"ע רכז ואילך. תרס"ד ע' שט ואילך. תרפ"א ע' קמב.
18) מכאן עד סוס"ו - נרפס בלקו"ש ח"ב ע' 308 ואילך.
19) ראה יל"ש יתרו רמז ערה: "ניתנה במדבר . . . במקום הפקר, כל הרוצה לקבל יבוא ויקבל". במדבר"ב פ"א, ז: "במדבר . . . חנם לכל באי העולם" (וראה סה"ש תנשא"ח"ב ע' 535 ואילך).
20) לשון היל"ש שם.

המוספין).

נשיאת כפיים: הכול מכסים את פניהם בטלית, וגם את הילדים מכניסים תחת הטלית. גם ידי הכהנים מכוסות בטלית⁷⁸.

* כוהן קטן שהגיע לחינוך (ואפילו מגיל שש⁷⁹), נושא את כפיו בברכה עם כוהנים גדולים כדי להתחנך במצוות⁸⁰.

* לכתחילה יעקור כל כוהן ממקומו כשמתחיל הש"ץ 'רצה'. אם לא עקר רגליו קודם שיסיים הש"ץ "המחזיר שכנתו לציון", שוב אינו עולה⁸¹, וייצא מבית-הכנסת עד סיום ברכת כוהנים⁸².

* לאחר שענו הכהנים 'מודים דרבנן' עם הציבור, יאמרו הכהנים את הבקשה 'יהי רצון... מעתה ועד עולם⁸³, ויארכו בה כדי שתסתיים יחד עם סיום ברכת 'מודים' של הש"ץ, כדי שיענו הציבור 'אמן' על שתיהן (וגם הכהנים יענו 'אמן' על ברכת הש"ץ⁸⁴). ומסתבר שהם לא יענו אז 'ברוך הוא וברוך שמו'.

* לאחר שסיים (כל⁸⁵) הציבור עניית 'אמן' על ברכת מודים, מתחיל הש"ץ בקול רגיל⁸⁶ "אלוקינו

ועו"ז הביא בפסקי תשובות ס"ק כא, שבדיעבד ואפילו בשעת הדחק ניתן להקל בזה, וכ"ש אם נטל ידיו כראוי בשחרית, וע"ע ויל"ע באם לאחר סיום הנטילה נגע בידו הלחה ביד אחרים שאינה נטולה (עסי' קסב ס"ו) אם צריך ליטול ידיו מחדש ע"פ לכתחילה.

78) היום יום, בו תשרי. לקוטי-דבורים ח"א עמ' 58. 'ציצית הלכה למעשה' פי"ב סכ"ז רכח ושי"ב.

הרבי היה מכסה את פניו הק' בטלית רק לאחר קריאת הש"ץ 'כוהנים', כיוון שרק אז חלה על הישראלים המצווה לכונן את ליבם לקבל הברכה ('כפר חב"ד' גיליון 618 בשם קונטרס 'מלך ביופיו').

79) סיפור הרב ר' אשר-לעמיל שלי כהן (רב קהילת חב"ד, ביתר עלית), שהרבי שאלו מדוע לא הביא את בנו בן השש לנשיאת כפיים (תשורה' לנישואי רוט'דרוק, כ"ט תשרי תשס"ב עמ' 151). וכן בנטעי-גבריאל י"ט ח"ב, ה' נ"כ פרק סב ס"ו.

80) שו"ע אדמוה"ז סי' קכח סמ"ט.
81) סידור אדמוה"ז.

82) שו"ע אדמוה"ז סי' קכח ס"ג ס"ה.

83) בנוסח יה"ר של הכהנים, י"ל כנדפס בסידור 'תורה אור' ('שלא יהיה בה ממשול'), אף שהאומר כנוסח ד'תהלת ה" ('שלא יהיה בה שום ממשול') אין להזיח"ו - אג"ק ח"ד עמ' כו.

84) שו"ע אדמוה"ז סי' נא סוס"ג.

85) שם סי' קכח סו"ס כח ('טוב לחוש').
86) בשו"ע אדמוה"ז (קכח, טז) פסק שיאמר זאת בלחש, אבל בסידור השמיט תיבה זו, דס"ל שיאמר עד תיבת 'כוהנים'

ואלוקי אבותינו, ברכנו...", וכשמגיע ל'כוהנים' קורא בקול רם 'כוהנים' והוא קריאה לכוהנים לברך, ואחר-כך מסיים⁸⁷ ואומר בקול רגיל "עם קרושך כאמור".

* לאחר מכן, מחזירים הכוהנים את פניהם כלפי העם⁸⁸, וכשפניהם לעם, קודם שישארו ויפרסו את כפיהם⁸⁹, מברכים הכוהנים: "אשר קדשנו... באהבה".

* אחר הברכה, קודם שמתחילים 'ברכך', מגביהים ידיהם כנגד כתפיהם, היד הימנית קצת למעלה מהשמאלית, ופורשים ידיהם, תוך כפיהם כנגד הקרקע ואחורי ידיהם כנגד השמיים, ומחלקים אצבעותיהם ועושים "חמישה אווירים": בין כל שתי אצבעות אוויר אחד, וכן בין אצבע לאגודל, וכן ביד שנייה, וכן בין אגודל ימין לשל שמאל, לקיים "מציץ מן החרטים"⁹⁰.

* אחר שענה כל הציבור⁹¹ 'אמן' על ברכתם, מקריא להם הש"ץ 'ברכך'⁹² עד גמירא.

בקול בינוני כדרכו, ורק תיבה זו יאמר בקול רם, והטעם כיוון שבקשה זו היא מכלל הש"ץ מחוייב להשמיעה לציבור (פסקי סידור סי' פד).

87) בסידור אדמוה"ז נאמר רק על הש"ץ שאומר תיבות אלו [דיקו זה נמסר בשם הרבי - 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רסד], ודלא כנוהגים שם הכהנים או הקהל אומרים זאת.

88) סידור אדמוה"ז, והטעם נתבאר בעשר-הכולל (פ"י אות ג) שגם את ברכת-המצוות יש לומר כשפניהם מול הקהל, כיוון שע"פ הקבלה זקוקים הכהנים גם בברכתם זו לכוונות הקהל.

בהחזרת הפנים נהוג בין כוהני אג"ש כמנהג העולם - שפונים תמיד ימינה (בכיוון השעון), כפסק שו"ע אדמוה"ז שם ס"ו. וראה דעה אחרת בזה ב'צמח צדק' (שו"ת אר"ח סי' ס"ה), ש'קב ובחידושים על הש"ס ס"ב, ואולי לא נאמר כפס"ד למעשה). הצעת הסבר להנהוג מופיעה ב'התקשרות' גיליון רדע עמ' 18.

89) שו"ע אדמוה"ז סי' קכח סו"ס יז, כיוון שנשיאת כפיים היא מנוף המצוה (משא"כ החזרת פנים, אף שמעכת - אינה מנוף המצוה), וברכת-המצוות צ"ל "עובר לעשייתך", ודלא כמובא בכ"ף-החיים סי' קכח סוף ס"ק עז.

90) שם ס"כ.

91) מדינא, עונה הש"ץ אמן על ברכת המצוות ועל ברכת הכהנים (שו"ע אדמוה"ז סי' קכח סל"א) ויש מאנ"ש שנהגו כך בפועל, ורבים שהורו לנהוג כך. אולם באה"ק נמנעים מזה לגמרי, כמנהג הספרדים (ראה 'התקשרות' גיליון תרצ"ב עמ' 17 ושי"ב).

92) בוהר-חדש פ' נשא (דף ג, טור א) נזכר סדר הסתכלות הש"ץ לכיוונים שונים כשמקריא לכוהנים, ונעקב בגמ"א (קכג, ובמשנ"ב שם ח. אבל לא הובא בשו"ע אדמוה"ז ובכ"ף

מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מידות - פעם אחת.⁶¹ "ריבוננו של עולם", בריך שמהי.⁶² שמע, אחד אלוקינו, גדלו וכו' עד "ישועה ורחמים".

אין קוראים מגילת רות⁶³, ואין אומרים 'אקדמות'⁶⁴.

בספר הראשון קוראים לחמישה קרואים בפרשת יתרו מ"בכודש השלישי" עד סוף הפרשה. את עשרת-הדיברות קוראים ב'טעם העליון'⁶⁵ בשעת קריאת-עשרת הדיברות - עומד הקהל, ופניו אל ספר-התורה.⁶⁶

מניחים את הספר השני על הבימה מימין הספר הראשון⁶⁷, ואומרים חצי-קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר "וביום הביכורים", ומפטירים במרכבה דיוחזקאל⁶⁸. מעלים גדול וחכם למפטיר. ויש נוהגים שגם הקורא הפטרה זו בלחש עם המפטיר

עשרת-הדברות היא בדומת יום מתן-תורה, ולכן יש לכנס את ילדי-ישראל לשמיעתה אז. והרי ברור שהכוונה דווקא לקריאתה בציבור תקנת חז"ל.

על-כן, בתייחב"ד רבים מארגנים מניין מיוחד לקריאת התורה בשעה הנוחה לילדים, ובו שישה אנשים שלא שמעו עדיין את הקריאה, ואח"כ אמירת הפסוקים, דברי התעוררות, ומחלקים פרסים וכו'. בדבר עריכת הגרלות (ע' משנ"ב סו"ס שכב, ש"ש כהלכתה טז, מז), עדיף לארגן זאת באיסור-הח, ואז גם להעניק בפועל את כל הפרסים (גם כאלה שהם מוקצה) לזוכים.

61) מסתבר שגם המתפלל בביכ"נ שלפי הנוסח שלהם אומרים זאת ג"פ, א"צ לומר זאת עמהם (ראה תהילה-לדוד סי' סו"ק ז, וש"ת אגרות-משה או"ח ח"ג סי' פט).

62) סידור אדמוה"ז.

63) פסקי הסידור אות קסו. ואכן מנהג זה אינו נהוג כלל אצל חסידי חב"ד, אף שהובא בשו"ע אדמוה"ז (סי' תצ ס"ז), תצד ס"ג) - 'המלך במסיבו' ח"א עמ' קעא-ב. רצו. וראה 'אוצר' עמ' רסו.

64) זו ההוראה לרבים ולדורות - ספר-המנהגים שם, לקוטי-שיחות ח"ג עמ' 231, והטעם - ראה בתורת מנחם - התועדויות' תשי"ז ח"ג (כ עמ' 46. אף שהובא הפיוט בשו"ע אדמוה"ז (סי' תצד ס"ז), וראה שער הכולל פ"מ סי"ז), ואף שהרבי בעצמו נהג לומר זאת, כמנהג אביו הרב לוי-צחק ('המלך במסיבו' ח"א עמ' קעא) לפני התחלת הקריאה, ובהמשך בין גברא לגברא ('אוצר' עמ' רסו), ואף שהכל ראו זאת - אין ללמוד מזה, ראה 'התועדויות' תשי"ז ח"א (יח עמ' 106.

65) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדמוה"ז סי' תצד ס"א.

66) ספר-המנהגים עמ' 44. וראה 'אוצר' עמ' רסו.

67) רמ"א סי' קמו ס"ח.

68) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדמוה"ז שם ס"ה.

קורא אותה בעמידה, מפני כבודה⁶⁹. * בארה"ק, לאחר ברכות הפטרה - הזכרת נשמות⁷⁰.

מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות. אכל (רח"ל) בשנה הראשונה למות אביו או אימו, נשאר בבית-הכנסת, אך אינו מזכיר נשמות⁷¹.

רבותינו נשיאנו דיין לאחוז בעץ החיים של הספר-תורה בעת אמירת "וזכור"⁷².

בהזכרת נשמות אומרים: "בן/בת פלונית"⁷³. אומרים 'אב הרחמים'. גם מי שאינו מזכיר נשמות,

אומר 'אב הרחמים'⁷⁴.

אשרי, יהללו, חצי-קדיש.

תפילת מוסף:

* בפסקה "ומנחתם ונסכיהם" אומרים (במקום "ושעיר לכפר") "ושני שעירים לכפר"⁷⁵.

* בפסקה "אלוקינו... מלך רחמן" צריך לומר כפי שנתקן בשנים האחרונות בסידור 'תהילת ה' "

על-פי סידורי חב"ד הישנים: לְנִיְהִים (ולא כברוב הסידורים, וכפי שהיה בעבר גם בסידור 'תהילת ה': "לְנִיְהִים")⁷⁶.

נטילת-ידי הכהנים⁷⁷: (רגילים ליטול אחרי פסוקי

69) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדמוה"ז שם ס"ו.

70) בחו"ל מקיימים הזכרת נשמות ביום-טוב שני, כדלהלן בהערה במוצאי היום.

71) הוראת אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, 'אוצר' אלול-תשרי עמ' רכא, וש"נ. בשנה מעוברת, אחרי הי"ב חודש ולפני היארצייט, הורה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לומר יזכור - 'אוצר' עמ' רעא.

72) לקוטי-שיחות כרך יד עמ' 233. 'המלך במסיבו' ח"א עמ' שט.

73) סידור 'תורה אור' עמ' 259, וכן נהג הרבי, 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' קסו, עיי"ש. להעיר שמנהג הספרדים להזכיר נשמות בשם האם, ומנהג האשכנזים - בשם האב, ואף כשהזכרת נפטרים לפני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ביקש לדעת שם האב דווקא; אך כשביקש לומר קדיש וללמוד משניות על אביו, הזכירו בשם אמו, 'ימי מלך' ח"ב עמ' 833.

74) כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, 'אוצר' ניסן-סיוון עמ' רכ. והוראת הרבי שכן נכון לנהוג - 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' נח"ט.

75) שיעור עם שתי-הלחם ושעיר לחובת היום - שער-הכולל פ"מ סט"ו. קובץ 'גידול תורה' ברוקלין, גיליון יב.

76) וכן הוא בכל סידורי אשכנז הישנים שלא שלטה בהם יד המודקדים.

77) בשו"ע אדמוה"ז סי' קכח ס"ח כתב ששיעור נטי"ז זו עד הפרק, ו**אפשר** שצריך ג"כ מים שלא נשתנו במרייתו... ושיבואו המים על-ידי הכהן מכח אדם... " (ע"פ המג"א שם ס"ק ח).

- שאין עליה בעל-הבית, ובמילא שייך כל אחד ואחד מישראל אל התורה, וכאשר הוא לומד את התורה - נעשית היא שלו²¹ ("ווערט די תורה זיינע").

אמנם, עדיין צריך ביאור:

הלימוד וההוראה האמורה מנתינת התורה במדבר (שהוא מקום הפקר) - מהוה הסברה לנתינת התורה במקום שאינו כפוף למרותו של ארון, אלא (במדבר שהוא) מקום הפקר; אבל אין טעם זה מספיק לבאר מדוע ניתנה התורה במדבר שממה

ברכה של צדיק, אינה ברכה בעלמא אלא גם נתינת כוח - שקבלת התורה תהיה בשמחה, וכאשר קבלת התורה תהיה בשמחה, אזי תוכל להיות גם קבלה בפנימיות

הנ"ל, עניין המדבר מהוה משל אל התורה (שכשם שהמדבר הוא מקום הפקר, כך התורה שייכת לכל אחד ואחד מישראל), צריך לומר, שכל הפרטים שהיו במדבר (שהוא המשל) קשורים ושייכים למתן תורה (שהוא הנמשל). ולכאורה, טעם הנ"ל אינו שייך אלא לפרט אחד במדבר (המשל) - שהוא מקום הפקר, ולא לפרטים הנוספים (האמורים לעיל) שהיו קיימים במדבר?

ז. ונקודת הביאור בזה - שנתינת התורה במקום

דווקא ("אין אַזאַ וויסטן מדבר"), ובלשון הכתוב²² "ארץ ציה ועיף בלי מים", מקום שהיה נעדר לבושים, אכילה, ואפילו מים, שלכן, בהיותם במדבר היו הלובושים גדלים עמהם (כדאיתא במדרשי חז"ל²³), ומזונם לא היה אלא מן המן שירד להם מן השמים²⁴, ומים נתן להם הקב"ה באמצעות סלע²⁵ - במקום כזה דווקא ניתנה תורה!?

ובפרט על-פי הידוע שבמשל של תורה - מכוונים כל פרטי המשל אל הנמשל²⁶, ומכיוון שלפי הסברה

21) ראה קידושין לב, סע"א ואילך. ע"ז יט, א.

22) תהלים סג, ב.

23) פסיקתא דר"כ ויהי בשלח. הובא ביל"ש עקב רמז תתנ, ובפרשי"ע עקב ח, ד.

24) בשלח טז, ד.

25) חוקת כ, יא.

26) כלומר: במשלים אחרים (שלא הובאו בתורה), כיוון שהמשל הוא דבר נפרד מהנמשל, ואינו בא אלא להבהיר ולבאר את הפשט בהנמשל, יתכן שהתאמת המשל אל הנמשל אינה אלא בכמה פרטים שבו; משא"כ בנוגע למשל שהובא בתורה - כיוון שהמשל אינו דבר נפרד מהנמשל, ואדרבא, המשל נמשך ונשתלשל מהנמשל (ראה גם תו"מ ח"ב ריש ע' 180), ובלשון רבינו הזקן בתניא (רפ"ג) בנוגע לשייכותן של עשר כחות הנפש

שממה דווקא הנעדר מכל הצרכים הגשמיים הזקוקים לקיום האדם - באה להורות וללמד, שהאדם הלומד תורה צריך להסיר מלבו כל הדאגות ולסמוך לגמרי על הקב"ה שימלא כל צרכיו בגשמיות וברוחניות.

ובפרטיות יותר:

בנוגע להתעסקות בלימוד התורה - ישנם כאלה המצדיקים את העדר התעסקותם בתורה בטענות ומענות שונות ומשונות, באומרים, שקיימות כמה מניעות המפריעות אותם מלימוד התורה, הן מניעות גשמיות והן מניעות רוחניות.

ולדוגמא - בנוגע למניעות ובלבולים רוחניים: כאשר תובעים מבעל-עסק לקבוע עתים לתורה, טוען הוא, שאין זה ענינו: הוא בעל-עסק, ובמילא שייך הוא לנתינת הצדקה ועניינים כיוצא בזה, אבל לא ללימוד התורה.

לעשר ספירות עליונות - "שנשתלשלו מהן", בהכרח לומר, שכל פרטי המשל ישנם בהנמשל, דאם לאו, לא יתכן שפרטים אלו יהיו בהמשל (שכל מצאיתו אינה באה אלא מהנמשל), ובלשון חז"ל (עירובין צב, א. וש"נ) - "רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו" (מרשימה בלתי מוגה).

ובפרט שיודע הוא, אשר אחת מהעבודות המיוחדות השייכות לבעל-עסק היא ה"התנתקות" (אֶפְרַיִסוֹן זֶיךְ) מעסקיו באמצע היום בשביל תפלת המנחה, כידוע²⁷ שזוהי המעלה המיוחדת של תפלת המנחה, עד שאפילו "אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה"²⁸, וכיוון שכן - טוען הבעל-עסק - יש לו כבר עניין גדול ביותר, ומדוע דורשים ממנו ("פֶּאֶרְוּוֹאָס יֶאָגַט מען אים") להתעסק בלימוד התורה דווקא?²⁹

ובדוגמת זה היא גם טענתו בנוגע ללימוד שיעורי חת"ת:

כאשר תובעים מבעל-עסק לימוד פרשה חומש עם פירוש רש"י, ובפרט ("ווער רעדט נאך") השיעור בספר התניא - טוען הוא, אשר מכיוון שתורת החסידות תובעת עבודה בסדר והדרגה, ימלא תחילה בשלימות כל ענייניו, כולל ובמיוחד - עבודת תפלת המנחה, עד שתהיה (כנ"ל) בדוגמת תפלתו של אליהו הנביא... ולאחרי זה - ימשיך לעלות לדוגא נעלית יותר בעבודתו. - הוא אינו משתמט ("ער זאָגט זיך ניט אָפּ"). חס ושלוש, מלימוד חומש עם רש"י, או תניא, אלא שלדעתו צריך כל דבר להיות בעתו ("אַלץ מיט דער צייט"), לאחרי שיתפנה מכל שאר ענייניו, בסדר מסודר.

ועל דרך זה הוא ביחס ליושב אוהל - בנוגע לענייניו:

כאשר תובעים ממנו העבודה ד"כל עצמותי תאמרנה"³⁰, "לא ימוש וגו"³¹, וכיצא בזה, אינו משתמט מזה ("זאָגט ער זיך ניט אָפּ פון דעם"), אלא שטוען הוא, אשר לכל לראש יש צורך בהכנות לכך: בתחילה עליו לנוח ("פריער דאָרף ער זיך

27) ראה סדה"י (בתפלת מנחה) - הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' עא. סה"מ עזר"ת ע' פו.

28) ברכות ו, ב.

29) האומנם תובעים ממנו - טוען הוא - שיהי' גדול יותר מאלי' הנביא!... עבודתו צריכה להיות מתוך סדר מסודר: בתחילה יתעלה לעולם היצירה, כידוע (ראה תו"מ ח"ב ע' 226. יש"נ) שגופו של אלי' הי' בעולם היצירה, ורק לאחר"ז ימשיך בעבודתו בדוגא נעלית יותר (מרשימה בלתי מוגה).

30) תהלים לה, יו"ד.

31) יהושע א, ח.

אויסשלאָפן") בכדי שיהיה מוחו רגוע, וכמו כן צריך לשמור את עצמו³², לאכול מאכלים מעודנים ("איידעלע מאכלים") וכו', - כדאיא באלשי"כ³³ (ועל דרך זה בשו"ת הרמב"ם³⁴) ש"התנאים הנאותים... למדת ההכמה... אכילת ושתיית דברים דקים וטובים, כי המאכל הגט מקנה עביות וגסות במוח" - ורק לאחר כל זה - טוען היושב-אוהל - יתיישב הוא ללמוד באופן המתאים...

וזהו הלימוד וההוראה מנתנת התורה במדבר, "ארץ ציה ועיף בלי מים" - שבנוגע ללימוד התורה צריך האדם לסמוך לגמרי על הקב"ה, שלכן, הרי למרות אשר נדמה לו לאדם הלומד שחסרים לו הצרכים הנדרשים עבור לימוד התורה (דוגמת המעמד ומצב במדבר שממה), צרכים גשמיים או צרכים רוחניים - אין לו להתחשב בכך, ועליו להתמסר לגמרי ללימוד התורה.

כלומר:

כשם שמתן-תורה בפעם הראשונה באה דווקא עלי-ידי זה שיצאו בני-ישראל מארץ מצרים³⁵ לתוך

32) ונוסף להצורך בהכנות גשמיות, ישנו צורך, לדעתו, גם בהכנות רוחניות, ולדוגמא, כאשר תובעים ממנו לימוד פנימיות התורה, נענה ואומר, כיצד יכול עתה להתעסק בפנימיות התורה, הרי בתחילה צריך "לאחר" בזה ("מען דאָרף האַלטן דערביי"), וצ"ל במעמד ומצב של טהרה וכו', ורק לאחר זה יכול ללמוד פנימיות התורה (מרשימה בלתי מוגה).

33) דניאל א, ה.

34) כ"ה בלקו"ש שבערה 15. ולהעיר מכש"ט ששפ"א (וסקפ"ו) - בשם כתבי הרמב"ם (בשו"ת של הרמב"ם), ובהערות וציונים (מהמו"ל) שם שמקורו ברמב"ם צ"ע (המו"ל).

35) ובפרט שבארץ מצרים היו כל הצרכים הגשמיים קיימים בהרחבה, כמ"ש (בהעלותך יא, ה) "זכרנו את ההגה אשר נאכל במצרים חנם וגו'", ובמילא הי' שם מקום לטעות, שאין צורך (ח"ו) לסמוך על הקב"ה שהוא ימלא כל צרכיהם.

וענין זה מודגש גם בכך "שאינן ארץ מצרים שותה מי גשמים אלא גילוס עולה ומשקה" (פרש"י ויגש מז, יו"ד. ובכ"מ - נסמנו בלקו"ש חט"ז ע' 14 הערה 24), שהרי, בתחילת הבריאה "היתה הארץ שותה... כהדין גילוס דמשקה והדר משקה... וחזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ

ה'חיוב' לא אמר) את ה'קדישים' הנדרסים שם⁴⁸. * הרבי אמר את ה'תיקון' בחדרו, ולא עם הציבור⁴⁹.

* הרבי אמר שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אמר את כל התיקון, מתחילתו ועד סופו⁴⁹.

* באשמורת הבוקר, מעט לפני עלות-השחר, נוהגים לטבול במקוה ארבע טבילות⁵⁰.

* לאחר מכן, כשעלה השחר בוודאות, יש לברך ברכת התורה⁵¹. יצא לצרכיו ויטול ידיו שלוש פעמים על כל יד, עם כל ההקפדות כדין נטילת-ידים לסעודה⁵², ויברך כל הברכות: "על נטילת

48) 'אוצר' עמ' רנב. 49) 'אוצר' שם, משיחת ש"פ במדבר תנש"א.

50) שער-הכוונות, מובא בכף-החיים ס' תצד ס"ק ז, וב'תיקון'. ולכאורה עדיף לטבול קודם עלות-השחר דעת הגרא"ח נאה ז"ל, שהוא בשעה 2:58 כיום באזור המרכז. צ"ב אם יש הוראה או מנהג ברור לטבול שנית כשישן בנתיים.

51) בס' 'מנהג ישראל תורה' (ס'ל מז ס"ק א) העיר מהנהגו [אגב: אף בהתוודעויות וכו' של הרבי עצמו] שאין מפסיקין מדברי תורה גם כשעלה השחר [ודלא כפי שכתבנו כאן בעבר, ע"פ לוח כולל-חב"ד בהו"ר, וכ"כ בס' שבחי-המועדים פנ"ז ס"ד, לאסור את המשך הלימוד עד לברכת התורה], ובמיא משו"ת מהרש"ג (ח"א ס' סב) שלדעת ר"ת שתיקנו לברך על התורה בכל יום, ה"ז כברכות-השחר ואין איסור לימוד (בכלל) קודם שמברך. והעירו, שמשלשן סידור אדמוה"ז לפני ברכת-התורה, שם (בניגוד לטושו"ע מ"ט ושו"ע רבנו שם ס"ח וס'ל מז שלא נזכר בהם איסור) נקט איסור זה על הישן, אין הכרח שהאיסור חל גם על הניעור בלילה, שמברך אורק "כמו כל ברכות השחר", עיי"ש. (ראה גם 'המלך במסיב' ח"א עמ' קע"ב, שסיפרו לרבי שבליובאוויטש פניסיקו את ה'חזרה' בליל שבועות כדי לומר ברכת-השחר, ושאל הרבי האם היתה זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, וענו בשלילה).

52) ראה פסקי הסיפור ס' כ, על מש"כ בסיפור אדמוה"ז שאין במצב זה רוח רעה, וצריך ליטול ידיו רק פעם אחת לתפילה (ועפ"ז כ' שם - שא"צ כלי ולא כוח נותן, אלא כמו לתפילת מנחה) ולא בידך. אבל לפי הוראת הרבי (שבהערה הבאה) לברך ענט"ק, כדעת הב"ח ס' ד"ה וידקדק (בטור השלם - ד"ה ולי

נראה, הובאה בשו"ע רבנו מהדו"ק שם סו"ס יג] משום דלא פלוג רבנן, הדר דינא שיש להזהר בזה כמו בנטי' לסעודה, כמ"ש בסיפור אדמוה"ז (נדפס בהוספות לשו"ע ח"א עמ' 305), וראה ספר-המנהגים עמ' 1 ושו"ב. בסיפור (משא"כ בשו"ע מהדו"ק ס' ד סו"ד) לא הביא אדמוה"ז כלל דעה או צד-ספק שרוח רעה שורה על הניעור בלילה, ומסתבר שגם לפי הוראת הרבי לא היה צריך ליטול לסיורגון משום רוח רעה (וראה בס' שו"ע הוזהר ס' ד באבן-יקרה ס"ק כב שהביאו דעות מקובלים

אודות שינה שאחר חצות או ביום, אבל הכל מודים שהניעור

ידיים⁵³; "אשר יצר"⁵⁴; "אלוקי נשמה"⁵⁵; הברכות הקצרות, "המעביר שינה" ו"ברכת התורה"⁵⁵.

* לאחר שהגיע זמן 'משיכיר', אומרים ג' פרשיות דקריאת-שמע, ומסיימים ב"אני ה' אלוהיכם, ה'א אמת".

* טוב לישון מעט, כדי שיהיה אפשר להתפלל בכוונה⁵⁶.

שחירת: בבית-המרדש של רבותינו נשיאנו התחילה התפילה בשעה הרגילה בכל שבת ויום-טוב⁵⁷, ואפילו לא אחרו כבשבת מברכים.

הלל שלם⁵⁸, קדיש תקבל. שיר-שלייזם ליום שני, הושיענו, קדיש יתום.

מתקנת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: כל בני-ישראל, גם הקטני-קטנים/ות (מבן חודש ומעלה, ואף לפני כן⁵⁹) יהיו בבית-הכנסת (לכל הפחות) בעת קריאת עשרת הדיברות⁶⁰.

בלילה אין רוח הטומאה שורה עליו, עיי"ש. וכ"כ בכף-החיים ס"ק מז, אלא מפני הניטלה לאשר יצר, שם נהוג תמיד ליטול לסירוגין (וכמדומה שכן נהג הרבי - ע"פ המ"א ס' ז ס"ק א ע"פ הוזהר. וראה שו"ע-הוזהר ס' ד באבן-יקרה ס"ק ו, ובכף-החיים שם ס"ק סא-סב. ועצ"ע בששו"ע רבנו מהדו"ק ס' ד סו"ס לא כתב כן, ובפרט כשהטיל מים, ראה בסו"א ס"ב ובסיפור ד"ה אם עשה צרכיו ובסוף סדר ברה"ט), לכן רגילים ליטול לסירוגין.

53) "הוראה בחשאי" - "שערי הלכה ומנהג" אור"ח ח"א ר"ס ד. ובה"כ נחנח" ח"ב עמ' ריג מובאת הוראה ב'ביחודות' שכן מנהגנו בפועל.

54) בקצות-השולחן ס' ה ס"ב ובבדי-השולחן שם ס"ק ג כתב, שאם לא יצא לצרכיו לא יברכנה, כי ברכה זו אינה חלק מברכות-השחר שנתקנו תמיד, וכבר כ"כ הברכייזוסף ס' ו ס"ק ג בשם האריז"ל, עיי"ש. אבל ראה ב'ביחודות' שבהערה הקודמת.

55) סידור אדמוה"ז (הוספות לשו"ע ח"א עמ' 347. במהדורה החדשה ס"ע תרח).

56) לקוטי-שיחות כך יד עמ' 225.

57) 'אוצר' עמ' רנח.

58) ראה בס' "מאמרי אדמוה"ז ע"פ התורה והמועדים" ח"א עמ' שמא, שעיקר ההלל (התגלות הכתר הוא הרצון, עיי"ש), הוא בחגיגת-השבועות.

59) לקוטי-שיחות כך כג עמ' 251, ועמ' 256. וכמובן על המארגנים להשתדל למניעת הפרעות מהם. בפעם הראשונה דיבר הרבי על כך: "ובוודאי לא יבלבלו הילדים לקריאת-התורה, ואדרבה - הם עוד יחזקו את יראת-ה' ויראת-התורה..."

60) לקוטי-שיחות כך כח עמ' 315.

הטעם כמובא בלקו"ש (כ עמ' 254) מפסיקתא דר"כ, שקריאת

שמחה לא נזכר "אם ידו משגת" ואולי חייב שם, וירכה כבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו³⁷.
תיקון ליל שבועות:

* נהגו כל ישראל להישאר ערים בליל שבועות³⁸. רובם נהגו, וכן מנהגנו, לומר 'תיקון' כנדרס (אך אין אומרים את הקדישים שנדרסו בו)³⁹. מי שלא הספיק לסיימו בלילה, יסיימו ביום⁴⁰.
* הכרות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע⁴¹: "יש תחת ידי כתביד אדמו"ר האמצעי, וכתוב שם שהוא

(37) שו"ע אדמו"ר סי' תקכ"ט ס"ד, ועיי"ש ובקו"א ר"ס רמב. השיעור לכאורה רביעית, ואם שתה כף פ"א ביממה יצא גם ידי שמחה הנ"ל. אבל גם מי שיצא י"ח שמחה בין הקידוש כנ"ל, עדיין חייב לשתות בסעודה היום ומחר. וראה בעניין זה בהתקשרות גיליון תקל"ט עמ' 16, וש"נ.

(38) בנטיעגריאל הל' גיההשבועות פט"ו הע' ד הביא, שאחר עלות השחר מותר לישון עד התפילה. והעירני הרב יעקב שי' סגנאווי מקרית גת: מנהג זה בא לתקן את שנתם של ישראל בלילה שלפני מ"ת. לפרקי דר"א (פמ"א) הם ישנו עד שתי שעות ביום, ולמדו שר"ב (שהש"ר פ"א יב,ב, שהובא כמקור במג"א ר"ס תצד) ישנו (רק) כל הלילה. בלקוטי שיחות ח"ד עמ' 1025. בלה"ק ח"ד עמ' 6, שערי המועדים - גיההשבועות סי' ע' נאמר שהקב"ה בא לעוררם לפנות בוקר, וכנראה זהו ע"פ האמור במדרש שם שהקב"ה הקדים, ולשון הפסוק שהקולות והברקים החלו "בהיות הבוקר" (שמות יט, טו).

אמנם הנבלת העם "לשלושת ימים" קשורה בדעות (שבת פו, אב, הובא במג"א שם. ב"י לטור יו"ד סי' קצו סי"א-יב) עד אחרי כמה עונות טמאה הפולטת, שלוש או שש 'עונות', ו'עונות' בדינים אלו הן מורחה עד שקיעה ולהיפך (ראה כרתי ופלת, שו"ע אדמו"ר ואחרונים יו"ד קפד, ו) וא"כ סוף העונה של ליל שבועות הוא רק בזריחת השמש, וא"כ לכאורה צריך להישאר וללמוד תורה עד הנץ החמה!
(39) שו"ע אדמו"ר סי' תצד ס"ג, ע"פ המ"א שם, ומקורו מוזהר פ' אמור (צח,א), הנאמר גם ב'תיקון' עצמו, ש"חסידיים הראשונים לא היו ישנים בלילה זה, והיו עמלים בתורה". וראה 'התועודות' תש"נ ח"ג עמ' 133.

הוראה אודות אמירת ה'תיקון' דווקא (בס' מנהג ישראל תורה' ח"ב עמ' שם מביא מהחיד"א וכו' שיש ללמוד דווקא בסדר זה, דלא כחקייעקב שם, עיי"ש. ומהרה"ח המשפיע רש"ח קסלמן ע"ה, שה'תיקון' הוא אותיות התורה, ולכן שייך ללילה זה - כתר תורה, ראה הלן מאדמו"ר האמצעי, ראה באוצר' עמ' רנב.

(40) הוראת אדמו"ר מהור"י צ' למנהלי הישיבה קודם חגי השבועות תש"ד, 'קובץ ליובאוויטש' גיליון 3 עמ' 35 ('אוצר' עמ' רנא).

(41) ספר המנהגים עמ' 44, מ'ספר השיחות - תורת שלום עמ' 3.

מבטיח למי שיהיה ניעור בליל שבועות כל הלילה, שיוכה לכתר תורה⁴².

* 'היו לילות שלא קראו בליובאוויטש קריאת שמע שעלה המיטה: שבעי-של-פסח, הושענא-רבה, ליל שבועות, וליל ראשון של פסח.

* 'בכלל, בכל לילה נהג כ"ק [אדמו"ר מהורש"ב] לקרוא קריאת-שמע (פרשה ראשונה⁴³) בהגיע הצות לילה, אפילו אם נשאר ער לאחר מכן (אפילו כל הלילה⁴⁴), אלא שלא הבחינו בכך. בלילות שלא היה קורא קריאת-שמע שעלה המיטה - כנ"ל - היה מדבר לפעמים בעניין קריאת-שמע, ולפעמים בפירוש המילות דקריאת-שמע⁴⁴.

תיקונים לנוסח 'תיקון ליל שבועות':

"(א) בכל הרפוסים שראיתי⁴⁵, הסיום דספר יצירה הוא: '...נאמנת בפנים... אחד כפה ואחד בלב'.

"ואינו נכון. כי (נוסף לזה שחסר סיום בדבר טוב, הרי) נוסח זה אינו מובן כלל. וצריך להיות, כמו שהוא בכמה וכמה הוצאות דספר יצירה הנדרס כספר בפני-עצמו: "...נאמנת. ג' רעות ללשון: דיבור רע, והמלשון, והמדבר אחד כפה ואחד בלב. ג' טובות ללשון: שתיקה, ושמיירת הלשון, ודיבור אמת'.

"(ב) ומעניין לעניין: ב'תיקון' שנדרס בסלאוויטא (ועוד) בהעתקת מאמרו של רשב"י: 'אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב...'; הובא רק שני פסוקים.

"וצריך להיות כבוזה: אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב: 'ואהבת את ה' אלוך', וכתיב: 'מאהבת ה' אתכם', וכתיב 'אהבתי אתכם אמר ה'".

* אומרים את ה'תיקון' באימה וביראה שבלב, הנובעים מהבנת השכל⁴⁷.

* נוהג נפוץ בין אנ"ש שלא לומר את נוסחאות ה'יהי רצון'. כן אין אומרים כלל (וגם הרבי בשנות

מדבר שממה, "ארץ לא זרועה"³⁶, מבלי לדעת במה וכיצד יטופקו צרכיהם ("ניט וויסנדיק ווי און מיט וואָס זיי וועלן אויסקומען"),

- וכפי שהיה בפועל, שהמן ניתן להם בזכות משה,

שותה אלא מלמעלן . . . כדי שיהיו הכל תולין עיניהם כלפי מעלה" (ב"ר פי"ג, ט. וש"נ. וראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ג), "יכירו ההשגחה ויכנעו לפני ה'" (קה"ע לירושלמי שם). וכיוון שבארץ מצרים נשאר נהר נילוס כמשפטו הראשון (ראה גם יפ"ת לב"ר שם), היתה חסירה שם ההנהגה ד'תולין עיניהם כלפי מעלה", ובמילא הי' שם מקום לטעות כו' (ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 29 ואילך. לקו"ש חט"ז שם. וש"נ).

[וע"ד המוסר יש להוסיף - ע"פ היריע (ראה "היום יום יג שבט. ובכ"מ), שבהמה אינה רואה אף פעם את השמים ("א בהמה זעט קיינמאָל ניט דעם הימל"), ובמילא אינה יודעת בכלל אודות מציאות השמים, ומעין רוגמא לזה הוא גם בנדר"ד, אשר כל זמן שהיו בני" בארץ מצרים - שאין מסתכלים שם כלפי ה(מי) גשמים היורדין מן השמים, כיוון שכל פרינסתם באה מנהר נילוס - הי' מעמדם ומצבם הרוחני בדוגמת "בהמה"].

ורוקא כאשר יצאו בני" ממצרים, והגיעו למדבר שממה, והיו צריכים לסמוך לגמרי על הקב"ה - אזי נעשו מוכנים ומוכשרים לקבלת התורה (מרשימה בלתי מוגה).

(36) ירמ"י ב, ב.

עמוד הענן בזכות אהרן, והמים בזכות מרים³⁷, זאת אומרת, שבכרי להשיג צרכיהם היו זקוקים לסמוך על זכותם של שלשה צדיקים³⁸ -

ודווקא אז היו מוכנים וראויים לקבלת התורה; על דרך זה הוא גם הלימוד וההוראה לכל אחד ואחד מישראל, כולל ובמיוחד - ההוראה אלינו בזמננו זה, שצריכים להתיישב ללמוד תורה ("מען דארף זיך זעצן לערנען תורה"), ולסמוך לגמרי על הקב"ה, ואז ישפיע הקב"ה כל המצטרך בגשמיות וברוחניות³⁹.

(מהתועודות יום ב' דהג השבועות, ה'תשי"א. תורת מנחם - התועודות ה'תשי"א ח"ב (ג) ע' 142-148, בלתי מוגה)

(37) תענית ט, א.

(38) וא' מהם - אשה (מרים) (מרשימה בלתי מוגה).

(39) וכשם שבעת קבלת התורה בפעם הראשונה - לא ערכו בני ישראל שום חשבונות כלל, וסמכו לגמרי על הקב"ה, כך גם בזמננו זה אין לערוך שום חשבונות, לא גשמיים ולא רוחניים, וצריך להיות "חטוף ואכול חטוף ואישתי" (לשון חז"ל - עירובין נד, א. וראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' רסו), ואז יתן הקב"ה כל המצטרך (מרשימה בלתי מוגה).

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

ה"תורה חדשה" - חידוש מהקב"ה

כיצד תתגלה לעתיד "תורה חדשה" והרי התורה היא נצחית?

"דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצווה עומדת לעולם ולעולמי עולמים, אין לה לא שינוי ולא גירעון ולא תוספת, שנאמר את כל הדבר אשר אנכי מצווה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, ונאמר והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, הא למדת שכל דברי תורה מצווין לנו לעשות עד עולם, וכן הוא אומר חוקת עולם לדורותיכם, ונאמר לא בשמים היא, הא למדת שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה".

ועל-פי זה צריך ביאור בהעניין ד"תורה חדשה מאתי תצא", "על-ידי משיח" ש"נביא גדול הוא" - הרי כלל ש"לא בשמים היא", ו"אין נביא רשאי לחדש דבר"....?

ויובן בהקדם הביאור בחידושי תורה בזמן הזה, כמאמר רז"ל "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה מסיני" - "לחדש" דייקא, חידוש של התלמיד ותיק, וביחד עם זה, "ניתן למשה מסיני":

במתן-תורה ניתנו למשה כללי התורה שעל-ידם יודעים "לסבור סברות בהלכות ולפלפל בהן בקושיות ופירוקים לירד לעומק הסברות וטעמי ההלכות להבין דבר מתוך דבר ולדמות דבר לדבר ולחדש חידושי הלכות... וכן בדרשות ההגדות להתבונן מתוכם מוסר השכל לידע את ה'... כי רוב סודות התורה שהיא חכמת הקבלה ויריעת ה' גנוזים באגדות". ולכן: מצד זה שהתלמיד ותיק התייגע בשכלו למצוא ולגלות דבר זה (על-פי כללי התורה), הרי זה חידוש שלו: ומצד זה שמציאת וגילוי ה"חידוש" נעשית על-פי כללי התורה שניתנו למשה בסיני, הרי זה כלול (בהעלם) בתורה וניתן למשה מסיני.

ועל דרך זה יש לומר בנוגע ל"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא - שבמתן-תורה (שהוא עניין חד-פעמי, שהרי לא יהיה עוד הפעם מתן-תורה) ניתנו כל ענייני התורה כולה, גם העניינים ד"תורה חדשה מאתי תצא" שיתגלו על-ידי משיח, טעמי וסודות התורה שניתנה כולה (יחד עם "סוד טעמיה ומסתר צפונותיה") למשה מסיני, וכלולים בהעלם בתורה שניתנה למשה מסיני.

ההבדל בין חידוש של 'תלמיד ותיק' לחידוש לעתיד לבוא

אלא שיש חילוק יסודי ועיקרי בין החידושים שמתגלים על-ידי תלמיד ותיק בזמן הזה ל"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא:

החידושים בתורה שמתגלים בזמן הזה - כיוון שהתגלותם היא על-ידי היגיעה בשכלו (המוגבל) של תלמיד ותיק, מובן, שגם קודם התגלותם (בהיותם בהעלם) הרי הם כלולים בתורה באופן שיש ביכולת האדם למצואם ולגלותם (העלם שישנו במציאות) מן ההעלם אל הגילוי.

מה שאין כן ה"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא - כיוון שאין ביכולת האדם (תלמיד ותיק) לגלותם, כי אם על-ידי הקב"ה בעצמו, "תורה חדשה מאתי תצא", מובן, שהתכללותם בתורה היא באופן של העלם לגמרי שאינו שייך לגילוי (העלם שאינו במציאות), ולכן "התגלותם" לעתיד לבוא על-ידי הקב"ה הוא עניין של חידוש, "תורה חדשה", באין ערוך לגמרי לתורה שבזמן הזה, כמאמר רז"ל "תורה שאדם למד בעולם הזה הבל היא לפני תורתו של משיח".

(משיחת יום ב' דחג השבועות ה'תשנ"א; 'תורת מנחם' - התוועדות ה'תשנ"א, כרך ג, עמ' 278'280)

לכבוד החג²⁴.

רצוי להשאיר אש דלוקה²⁵ לצורך בישול והדלקת אש בחג. יש לזכור לכוון את שעון-השבת לתאורה ננדרש בליל שבועות²⁶.
הדלקת הנרות:

מדליקים (כמו בערב שבת) בזמן הנקוב בלוחות. מי שלא הדליקה בזמן, תדליק בלילה, לאחר צאת הכוכבים (מאש הדולקת לפני החג)²⁷. המדליקה מברכת (למנהגנו - אחר ההדלקה, כמו בשבת²⁸): "להדליק נר של יום-טוב" ו'שהחיינו'. יש אומרים שאיש המדליק, וכן אשה המקדשת לעצמה, לא יברכו 'שהחיינו' בהדלקה אלא רק בקידוש²⁹. "כראי ונכון שיתחילו [הבנות] להדליק [ב]פעם הראשונה יתכן בחג-השבועות, שאז יברכו 'שהחיינו' גם על התחלת קיום מצוות הדלקת נר יום-טוב... והמהדרות להתחיל בשבת-קודש הקודמת - יקנו להן שמלה חדשה"³⁰.

הנוסח בברכת 'שהחיינו' (תמיד) הוא: "לזמן הזה",

24) אם כי מנהגים אלו (נעשים) - שגדלו סביב הר-סיני, ואילנות - להזכיר שבעצרת נידונו על פירות האילן ויתפללו עליהם) הובאו בשו"ע אדמו"ר סי' תצד סי' ד-ט"ו, ואף בלוח כולל-חב"ד - 'אוצר' עמ' רמו, וע"ש.

25) אם כי 'נר נשמה' ממש אין מדליקין כלל לימי 'זיכור' למנהגנו - המלך-במסביב ח"א עמ' שכא, 'אוצר' אלול-תשרי עמ' רכז.

26) אודות עריכת שינויים בשעון-שבת בעצם יום השבת וביום-טוב, ראה דעות מרובות באנציקלופדיה התלמודית יח, תרפ"ב. ולמעשה פוסק הרה"ג ר' לוי-יצחק שי' הלפרין (ראש המכון המדעי-טכנולוגי להלכה - וראה רא"ש ב"ק פ"ד ס"ד) שמוטר לבטל פעולה קיימת אך לא ליצור פעולה חדשה, ולכן בשבת מותר להזיז רכיבים בשעוני הרגילים כיום (ע"י זיוזים אבל לא שעונים דיגיטליים) רק במקום צער, הפסד או לצורך מצווה כדי לאחר את הכיבוי (או ההדלקה), כיוון שפעולה זו נחשבת 'גרמא', אבל ביו"ט מותר גם בלא"ה (אבל להקדים פעולה אסור גם ביו"ט).

27) הקדמת (בן) הדרישה לטור יו"ד ח"א. מטה-אפרים תרכ"ה סל"ג. פסק הגאון בעל ה'תורת-חסד', וכן מוכח בליקוטי-שיחות כרך כד עמ' 297 הערה 69 - 'קיצור דיני נש"ק' עמ' לו.

28) שו"ע אדמו"ר סי' רסג ס"ח, משום לא פלוג.

29) ע"פ שחל בשבת פ"כ סי' ז. בלוח כולל-חב"ד ער"ה נאמר שאיש המדליק לא יברך שהחיינו, אך בספר-המנהגים עמ' 60 נאמר רק שמי שמברך בהדלקה, לא יברך גם בקידוש.

30) 'שערי הלכה ומנהג' אר"ח ח"א עמ' רסא. וראה שם ובשול"י הגליון אודות ברכה בלא בגד חדש.

הלמ"ד בחיריק³¹.

יום שני

ו' בסיוון, חג-השבועות

בליל החג, ביום ראשון בערב, ממתנינים להתפלל ערבית של חג עד לאחר צאת הכוכבים, כדי שישלמו מ"ט ימי ספירת-העומר, "תמימות תהינה", לפני שנכנס יום-טוב³². החלטות טובות: "חג-השבועות הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת-שמים, וכן להתעסק בתשובה בהנוגע לתורה באין מפריע משטן המקטרג, כדוגמת זמן התקיעות בראש-השנה ויום הקדוש דצום הכיפורים"³³.

סעודת החג³⁴:

שמחת יום-טוב - חייבים בה מדאורייתא; ועם-כל-זה, כדברי הרמב"ם, "לא יימשך ביין".

ממצוות שמחת יום-טוב, שהגברים חייבים לשתות בו רביעית יין³⁵. אך אפשר לצאת ידי חובה זו בשתיית יין-הקידוש³⁶. בנוסף לזה, בכל יום-טוב (ולא בחוה"מ) "צריך לקבוע כל סעודה על היין, דהיינו שישתה יין באמצע סעודתו אם ידו משגת [ויש לרדן במי שקשה לו לשתות יין, אם חייב בוה. וביין

31) ראה בנושא זה ובדברי הרבי בו באריכות בה'התקשרות' גליון תסב עמ' 19 הע' 43.

32) שו"ע אדמו"ר סי' תצד ס"ב.

33) היום-יום, ד סיוון, מתוך מכתב לבני הישיבות, מאג"ק אדמו"ר מהר"י צ"ח עמ' עו. והורה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מכתב זה, צריכים ללמודו, וגם לפרסמו בין אלה שאינם יודעים אודותיו" ('התוועדות' תש"י, עמ' 92). וראה ספר-השיחות תש"ב עמ' 119.

34) ראה בה'התוועדות' תשמ"ג ח"ד עמ' 1838, שכדי למנוע עניין 'פרש חגים' צריך **שנכל סעודה** ביו"ט תהיה הכנסת אורחים, עיי"ש.

35) 'תורה אור' לאדמו"ר עמ' 198. וראה 'חול'המועד כהלכתו' פ"א סי' י"ב.

36) ראה שיחות-קודש תשל"א ח"ב עמ' 87, והמקור הוא לכאורה בתו"ה ידי יין פסחים ק.ב, ועצ"ע אם צריך לכוון לזה בקידוש, ובפרט שזו מצווה דאורייתא. אם-כי בדיעבד יצא גם בלא כוונה כיוון שיש בוה הנאת הגוף, כפסק אדמו"ר (תע, כה). מאידך, י"ל שהשמחה היא חלק מעצם עניין הקידוש

וד' כוסות, כיוון ש"משמח אלוקים ואנשים" (ראה שו"ע אדמו"ר קכפ ס"ב), ולכן לא הקשו ע"ז מדין "אין עושין מצוות חבילות חבילות".

פסוקי ברכת כהנים

קריאת פסוקי ברכת כהנים בשמו"ת

שאלה: בלוח 'דבר בעתו' עש"ק נשא, הביא מספר 'בירור הלכה', שהוכיח מפוסקים רבים שאין מתרגמים פסוקי ברכת כהנים אף ביחיד, ולכן יש לקרוא את המקרא על הפסוקים הללו ג' פעמים. מה מנהגנו בזה?

תשובה: תחילה יש לדייק בזה: השל"ה כתב להחמיר לקרוא את המקרא ג' פעמים וגם [את] התרגום, אולי הוא תרגום מקובל", כדלהלן, וכן מסיק ממקורות רבים גם ב'בירור הלכה' שם.

בשל"ה², בעניין קריאת שמו"ת, כתב:

"נראה בעיני לקראת [=לקרוא את הפסוקים "יברכך ה' כו' יאר ה' ישא ה' כו'"] ג' פעמים ואחר-כך התרגום, לאותן הנהגים להחמיר לקרוא [פסוקי] "ראובן ושמעון" ג' פעמים, כי אלו [הפסוקים עם פסוקי "ראובן ושמעון" כו' שיום הם, וכדמשמע ברבינו יונה³ שכתב וז"ל: "ואפילו עטרות ודיבון. יש מפרשים דנקט זה הפסוק מפני שאין לו תרגום, וקאמר שאפילו הפסוקים שאין להם תרגום צריך לקרות אותם שלשה פעמים. וזה אינו נראה, שהרי מצוינו פסוקים אחרים הרבה שאין להם תרגום, כגון פסוקים של ברכת כהנים⁴ ואחרים הרבה, ולמה לא הזכירם" [ע"כ. ולומד מזה:]

"שמע מינה, לפי הנהגים להחמיר לקרוא "ראובן ושמעון" ג' פעמים, יקרא גם כן ברכת כהנים ג' פעמים. ואף-על-גב דאית ליה תרגום, כמו שנמצא בחומשים שלנו תרגום על אלה הפסוקים - אפשר שזה התרגום אינו מקובל מסיני, על-כן יקרא המקרא ג' פעמים, וגם התרגום - אולי הוא תרגום מקובל ולא היה מגולה בימי רבינו יונה.

"אחר כותבי זה, מצאתי בסידור מהר"ר הירץ ז"ל, שכתב: "ברכנו בברכה המשולשת...": לדעתי -

- 1) קמא ח"ג, או"ח סי' רפה אות טו.
- 2) מסכת שבת, פרק 'נר מצוה' בתחילתו (בדפוס אמסטרדם דף קלא סע"א).
- 3) כדעת רש"י ברכת חב, ד"ה ואפילו, שהגמרא הזכירה "עטרות ודיבון" אף-על-פי שאין בו תרגום. "מחמירים" - כי לפי הפירוש השני דלהלן, שהכוונה מפני שיש שם תרגום ירושלמי, הרי את "ראובן ושמעון" שאין בהן תרגום כלל, אין צריך לקרוא כי אם שתי פעמים.
- 4) לברכות ח, רע"ב (בדפי הרי"ף ד, ד, ד"ה ואפילו עטרות ודיבון).
- 5) בהגהות הב"ח שם ציין למגילה (כה, א), במשנה, שברכת כהנים היא מן המקראות ש"נקראין ולא מיתרגמין" [בקריאה בציבור], ובגמרא שם ע"ב "משום דכתיב 'ישא', ופירש"י שלא יאמרו הקב"ה נושא להן פנים לישראל, עיי"ש.
- 6) בפירוש הנוסח שאומר הש"ך לאחר 'מודים', לפני שאומר ברכת כהנים.

- לאחר תפילת ערבית¹⁴, ובשנת תשל"ה - במסגרת ההתוועדות¹⁵.

הכנות לחג:

* ביום זה יש להתבונן בעניין הקדמת נעשה לנשמע¹⁶.

* יש להוסיף ביום זה בכל ג' הקווין דתורה, עבודה, וגמילות-חסדים, ובפרט בצדקה - הוספה מיוחדת באופן של "פתיחה חדשה"¹⁷.

* הרגילים בנתינת צדקה בכל יום - בערב חג-השבועות זה יתנו גם בעד חג-השבועות. ועל-דרך זה בכל ערב שבת-קודש וערב יום-טוב¹⁸.

* יש להזכיר אודות נתינת צורכי החג לכל הזקוקים, ובהדגשה יתירה בנוגע לחג-השבועות, הן מצד הנותן והן מצד המקבל¹⁹.

* חג-השבועות היה נקרא בליובאוויטש 'חג המצות', כי בו היו באים רבנים [הרב מכונה 'מ"ץ' או 'מו"ץ': מורה-צדק] חסידים לרבי²⁰.

* ברכתו הנהוגה של הרבי לחג-השבועות: "לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות"²¹.

* מצווה להסתפר²² ולטובל לכבוד החג²³.

קישוט בית-הכנסת:

בבית-המדרש של הרבי, וכן בקהילות רבות של חב"ד, לא נהגו בשטיחת עשבים והעמדת אילנות

שכל ילדי-ישראל [וגם כל המבוגרים] יגיעו לקריאת התורה דחג-השבועות¹⁰.

יום התוועדות.

מנחה: אין אומרים 'צדקתך'.

פרקיאבות - פרק ו.

במשנה י', בפסוקים: "עד יעבור..." ו"מכון לשכתך..." אין לומר את שם ה' כמות-הוא, כיוון שאין הם פסוקים שלמים¹¹.

מוציא-שבת-קודש: לאחר שמונה עשרה אין אומרים 'ויהי נועם', ואתה קדוש¹². הש"ך אומר קדיש תקבל, סופרים ספירת העומר, עלינו וכו'.

יום ראשון

ה' בסיון

ערב חג-השבועות¹³.

* היו שנים שהרבי אמר 'הדרן' על מסכת סוטה בלילה, אור לערב יום-טוב (כמו בשנת תשי"ט

10) בחומר ההסברה שפירסמו בני. בשנת תש"מ בנושא זה, כתבו שיביאו כל ילד "מבן חודש ומעלה". ושאל הרבי מדוע לא הוסיפו "אם הבריאות מרשה לו". אודות המבוגרים - 'אוצר' עמ' רסא.

11) בשם הרבי, ראה 'התקשרות' גיליון רעח עמ' 17 וגיליון טטו עמ' 14 הערה 5.

12) שו"ע אדמו"ר סי' רצה ס"ג. לוח כולל-חב"ד.

13) בעניין תרומת/בדיקת דם היום, יש שדנו בזה משום ש"נהגו כל ישראל שלא להקיא דם בשום ערבי-יום-טוב, ואין לשנות, לפי שביום שבועות, קודם מתן-תורה, יצא רוח ששמו 'טבוח', שאם לא יקבלו ישראל את התורה היה טובח לדמם ובשרם. לפיכך יש סכנה לדורות להקיא דם באותו יום, דהיינו בערב-שבועות, וגורו חכמים על כל ערבי-יום-טוב משום ערב-שבועות..." (שו"ע אדמו"ר סי' תסח סכ"ב) - ראה שו"ת ציץ-אלעזר ח"י"ב סי' מו, נשמת-אברהם סי' תסח ס"ק ב' וש"נ.

ולמעשה, מהנכון להזכיר את דעת שו"ת רבבות-אפרים ח"א סי' שמ, שאין חשש בבדיקות-דם שלנו, כיוון שבהן מוציאים רק מעט דם, ואין האדם נחלש על-ידיהן, ע"כ. ואם כן, אולי יש להחמיר בתרומת-דם (כמובן, אם אינה לפיקוח-נפש מיידית), ובקשר לניתוחים, הרי ממה-נפשך, ניתוח קל שבדרך-כלל אין בו חשש לסיבוכים, מתירים רבים גם בערב חג-השבועות, ואילו בטיפול או ניתוח רציני - הרי כבר הורה הרבי (שערי הלכה ומנהג' או"ח סי' קצט) שאסור לקבועו בג' הימים שלפני השבת (וה"ה ליום-טוב, ראה משנה-ברורה סי' רמח ס"ק ב' וכף-החיים שם ס"ק ח), וכמובן, שאם יש חשש סכנה בדחיה - שרי לכולי-עלמא.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת נשא

ד' בסיוון

קריאת התורה: לפי מנהג מדינתנו (חומש 'תורה תמימה'), ההפסקות בין העליות שונות מהנהג ברוב החומשים, והן כדלהלן:
 'שני' מתחיל: 'בני מררי' (ד, כט).²

'שביעי' (וגם קריאת שיעור חומש של היום בשיעורי חת"ת, וכן לקוראים שוב את 'שביעי' שמורת לפני תפילת שחרית, כמנהג רבותינו נשיאנו) מתחיל: 'זאת הנוכת המזבח' (ז, פג).
 אין אומרים 'אב הרחמים'.

הכנות למתן תורה:

* 'עיקר העבודה בשבת זו [שלפני חג-השבועות] היא ההכנה למתן תורה וקבלת התורה - כמוכּן שההכנה העיקרית לקבלת התורה היא על-ידי לימוד התורה [ובפרט הלכות החג, כולל ובמיוחד - לימוד חלקי התורה המבארים גודל והפלאות העניין דמתן-תורה (הן בנגלה דתורה,

1) יש הסבורים ששימוש של הרבי בחומש 'תורה תמימה' היה מפני שהרבי רצה להביט בדרשות רז"ל שעל המקראות. לפי זה, אין להביא מכך ראייה למידת הדיוק שבחומש עצמו (אף שההפסקות שבו הן 'מנהג מדינתנו'). וראה בעניין זה 'התקשרות' גיליון תסט עמ' 18, ובגיליון תע עמ' 16 על חומש נוסף שהשתמש בו לבדיקת קריאת-התורה בבית-חינו. וע"ע.
 2) כנראה זה טעם מנהג אשכנז ומנהגו בקריאת התורה בשבת במנחה ובשני וחמישי, לסיים בה לשלשי בפסוק "ביד איתמר בן אהרן הכהן" השני (ד, לג), ולא בפסוק "על-פי ה' ביד משה" (ד, לו) כמנהג רוב העולם, כפי שהביא בלוח 'דבר בעתו' לפ' במדבר בשם ס' 'דברי קהלת', שאכן בפסוק ל"ג הוא סוף עניין הרבה יותר מאשר בפסוק ל"ז, כיוון ששם נסתיימה חלוקת התפקידים לבני גרשון, קהת ומררי, ו'ויפקוד משה' הוא עניין בלתי נלווה.

"משולשת בתורה"⁷ היינו משום דלית לה תרגום, וצריך לשלש המקרא, מה-שאיין-כן בברכה אחרת - [שאר הברכות המופיעות בתורה, קוראים אותן שנים מקרא ואחד תרגום. והכי נמי מסתברא, מדאמר הכתוב (בהמשך הנוסח שאומר הש"ץ] "על-ידי משה" ולא על-ידי המתרגם", עכ"ל.

והנה בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן⁸ הביא דברי הרמב"ם⁹ והטור¹⁰ שפסוק שאין בו תרגום קוראו ג' פעמים, ואחר-כך הביא במוסגר מתוספות¹¹, רא"ש¹² וטור¹³. 'ויעטרות ודיבון וגו'' שיש בו תרגום ירושלמי 'מכללתא ומלבשתא וגו'' צריך לקרותו.

וממה שלא הזכיר אדמו"ר הזקן כלל 'ברכת כהנים', וכן 'מעשה ראובן' ועוד מהנזכרים במגילה שם, כיוצאים מן הכלל, מוכח בבירור שברכת כהנים שאינה מיתרגמת וכיוצא-בזה - היינו רק בקריאה בציבור, אבל בקריאת שמו"ת קוראים אותה כרגיל, ואין לנו חשש שהתרגום שם אינו 'תרגום מקובל'.

וידועים דברי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע¹⁴: שמגיל תשע שנים היה אדמו"ר הזקן "א של"ה איד" [=יהודי של של"ה], התפלל בסידור השל"ה ונהג בכל כדרך השל"ה, ומגיל שלוש-עשרה ואילך כבר התחיל לבחור בעצמו מתוך השל"ה, מה לקרב וכו'.

7) ראה מכתב הרבי שלקוטי שיחות כרך כד עמ' 411, שמסכים לפיסוק זה (ולא "המשולשת, בתורה הכתובה...").
 8) ס' רפה ס"א.
 9) הל' תפילה פי"ג הל' כה.
 10) בסימן הנ"ל. וכן הבין המגן-אברהם (שם ס"ק ב) בדעת השו"ע (ס"א), שכתב "ואפילו עטרות ודיבון" סתם.
 11) ד"ה ואפילו, ברכות שם.
 12) שם פ"א ס' ח.
 13) שם בשם יש מפרשים.
 14) בסעודת יום א' דחגי-השבועות תש"ד ס"ב - ספר השיחות ה'תש"ד עמ' 131, בתרגום ללה"ק עמ' קכ.

לדוגמה: הסוגיה דמתן-תורה במסכת שבת³, והן דרושי מתן-תורה בתורת החסידות⁴, שעל-ידי זה ניתוסף בהתשוקה והגעגועים לקבלת התורה⁵, וכן על-ידי ההוספה באהבת-ישראל ואהדות-ישראל; קבלת החלטות טובות להוסיף בלימוד נגלה ופנימיות התורה, הלכות פסוקות, ובפרט בלימוד ספר הי"ד להרמב"ם⁶.

* "ביום השבת הבא עלינו לטובה... בעלות המנחה... - יתאספו בכל מקום ומקום רבים מישראל, אנשים ונשים וטף, 'בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו', 'שבת אחים גם יחד', להתוועדות רעים, עד לסעודה כפשוטה (גדולה לגימיה שמקרבת) - אנשים אחר ונשים אחר (כמוכּן וגם פשוט), שבה ידברו דברי-תורה בכלל, ובמיוחד - בענייני אהבת-ישראל ואהדות-ישראל"⁷.

* צריכים לארגן 'כינוסים' של אנשים, של נשים⁸, ובפרט של ילדי-ישראל, 'צבאות ה'', בקשר ל'זמן מתן תורתנו': לפני מתן-תורה - בתורת הכנה למתן תורה, ב"זמן מתן תורתנו" עצמו... וכן לאחר מתן-תורה - בימי התשלומין⁹.

* בכינוסים אלו ובכל מקום יש להודיע ולפרסם,

3) פ"א ואילך.

4) ראה גם ב'שערי המועדים - שבועות'.

5) ספר-השיחות ה'תשמ"ח ח"ב עמ' 462.

6) 'התוועדויות' ה'תשמ"ח ח"ג עמ' 410 (ושם: "ומה טוב - במשך השבת" (שלפני חגי-השבועות)).

7) ש"פ בחוקתי תשמ"ו. 'התוועדויות' תשמ"ו ח"ג עמ' 366.

8) 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ג עמ' 221 (מוגה), ועיי"ש עמ' 229.

9) ההוראה ניתנה בשנה הראשונה שהכריז הרבי על המבצע להביא ילדי-ישראל לשמינת עשרת הדיברות, 'התוועדויות' ה'תשמ"ג ח"ג ס"ע 1593, אלא שלא נכללה בקטע המוגה שנדפס בלקוטי-שיחות חלק כה, וגם לא מצאנוה לעת-עתה בשנים שלאחר-יכן. ואולי היתה זו רק הוראת שעה.